

Mezőkovácsházán új könyvtár nyílt 1990. november 30-án. Az új könyvtár, amelynek kulcsinét bárki megítélheti a fotókról, amely irodákkal, feldolgozó helyiségekkel, folyóirat-olvasóval, galériás kölcsönzővel és a padlástérben elhelyezett-kialakított gyermek- és ifjúsági részleggel együtt 401 négyzetméteres, szóval, ha nem is nagy, de „valamicsodás”, egy olyan küzdelem ez idő szerinti végső pontját, csúcspontját, amely „megérne egy misét”. A több mint hétezer lakosú Mezőkovácsháza, amely Békés megye déli-délkeleti részén fekszik, már 1890-ben rendelkezett egy kiváló, országos viszonylatban sem elhanyagolható méretű és jellegű *szakkönyvtárral*. (Szakkönyvtárral, nem egyszerű olvasóköri, „közművelődési” valamivel.) A történet azonban nem egyenes úton haladt. A kis mezőgazdasági település, amely 1986-ban lett csak város (jóllehet már a 15. században, Mátyás alatt város volt, nem is akármilyen, tessék megnézni a forrásokat), sokáig, pontosan 1984-ig járási székhely község volt, ilyenként járási könyvtára is volt (1953. július 1-jétől). Járási könyvtár, ám olyan, amelynek meg kellett húzódnia egy régi kultúrházban, és hiába volt alája rendelve 19 önálló község (mintegy 75–80 ezer lakossal), maga csak 44 (azaz negyvennégy) négyzetméteren szűkült, nyolcszázötven könyvvel, kettő, azaz kettő szakképzetlen könyvtárossal. Fejlődése azonban töretlen volt. Mennyiségileg, minőségileg is egyre nagyobbakra tört. A járási tanács intézményeként alakult könyvtár állománya, felszereltsége, munkatársainak szakképzettsége egyre nőtt, a helyiség, a rendelkezésre álló négyzetméterek száma viszont maradt. 1960-ban új járási művelődési központ épült, ennek emeletén kapott helyet a régi helyiséget már régés-rég túlnőtt könyvtár, mintegy 80 négyzetméternyi helyet. Pillanatnyi fellélegzés, de nem több annál. A nyolcszázötven kötetből már csaknem hétezer lett, bejött a zenei részleg, a nyomorúság tartott tovább. És ezen alig-alig segített, hogy közben a 80-ból 154 lett a könyvtári négyzetméterek

száma. Végül, csaknem három évtizednyi szűkölködés után, a városi tanács is megmozdult. Saját erőből, megyei és központi támogatásból egy új könyvtárat hozott létre, ráadásul a város központjában, egy már meglévő épület könyvtárrá alakítása révén. (Csak zárójelben jegyezzük meg, hogy ez a mai hely már a könyvtár hatodik állomása. Hogy egy-egy költözés mit jelent, arról ne essék szó!). Szóval, sikerült! 401 négyzetméter van immár, a központban, a legjobb helyen, szépen, izléses kivitelezés-

ben. Kell is ez a már negyvenezres fölötti állománynak, a több mint két és fél ezres helyismereti gyűjteménynek (van olyan megyei könyvtár, amelynek nincs ekkora), a zenei gyűjteménynek stb. A költségek sem voltak elhanyagolhatók, öt és félmillióra rúgtak. A városi önkormányzat azonban állta őket. Tudták, miről van szó, áldassék a nevük. Még arra is volt figyelmük, hogy a zenei részleget felújítsák (a régi berendezése abszolút elavult. Egy kis szünet, de decemberre már meglesz a 4, illetve az ifjúsági részlegben a 2 csatornás berendezés).

Egy-két adat ez mindössze, az a helyiség azonban, amelynek könyv-

tártörténete a múlt századba nyúlik vissza, megérdemelne, hogy fejlődését gazdagabban tárgyaljuk. Ígérhetünk van rá, hogy hosszabb, elemző tanulmány készül Mezőkovácsháza könyvtárügyéről. Rövidesen közölni fogjuk. (B. Gy.)

Iskola és diákélet a Ferenc József-i időkben címmel a szegedi Móra Ferenc Múzeum és az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum közös kiállítása nyílt meg Szegeden a Fekete-házban (Somogyi utca 13.) 1991. november 15-én. A kiállítást *dr. Bodó Sándor*, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium Közgyűjteményi Főosztályának vezetője nyitotta meg, méltatva az OPKM két kitűnő szakemberének, *P. Bálint Mártá*nak és *B. Várhelyi Katán*ak gondos rendezői munkáját. A megnyitó ünnepség nem vonzott ugyan túl nagy létszámú közönséget, az 1992. szeptember 1-jéig látogatható kiállítás azonban remélhetőleg népszerű lesz, hiszen – mint *dr. Bodó Sándor* megnyitójában mondom – a látóvalók (egykorú tankönyvek, ötven-, százéves bizonyítványok, taneszközök, rajzok, fotók stb.) nem csak hangulatot árasztanak magukból, de maig érvényes tanulságokkal is szolgálnak.

Még valamit e kiállítás kapcsán. A megnyitón jelen volt *dr. Ványai Éva*, Szeged alpolgármestere is, aki néhány héttel korábban „Könyvekben őrzött múlt” címmel nyitott meg kiállítást a Csongrád megyei középiskolák muzeális értékű dokumentumaiból. Mostani érdeklődő jelenléte újra megerősítette a reményeket: Szeged város vezetői tennivalóik első helyein tartják számon az iskolák, a könyvtárak, a múzeumok, általában a kultúra támogatását. (B. M.)